

SZUVERENITÁSVÉDELMI
HIVATAL

ELEMZÉS AZ OROSZ-UKRÁN HÁBORÚVAL KAPCSOLATOS DEZINFORMÁCIÓS NARRATÍVÁKRÓL

2025. július 7.

1. ÖSSZEFOGLALÓ

A Szuverenitásvédelmi Hivatal elemzésének célja, hogy rendszerszinten bemutassa és értelmezze az orosz–ukrán háborúval kapcsolatban kialakult, Magyarország ellen irányuló, külföldről finanszírozott és összehangolt dezinformációs műveleteket. A vizsgálat középpontjában azok a narratívák vannak, amelyek a kormány békepárti külpolitikai álláspontját kívánják delegitimálni, a demokratikus véleménynyilvánításhoz fűződő jogot megkérdőjelezik, és a társadalmi bizalmat megbontva a nemzeti érdekérvényesítést próbálják ellehetetleníteni.

A háborús dezinformációs kampányok célja nem pusztán a nyilvánosság megtévesztése, hanem a nemzeti szuverenitás gyakorlásának korlátozása is. A kampányok közös célja, hogy erkölcsi nyomásgyakorlással, háborús pszichózist keltő retorikával és szankciós fenyegetéssel kényszerítsék Magyarországot külpolitikai álláspontjának feladására és olyan nemzetközi döntések támogatására, amelyek nem felelnek meg sem a magyar társadalom biztonsági érdekeinek, sem a nemzeti szuverenitás elveinek.

Az elemzés négy nagy, egymásra épülő és egymást erősítő kommunikációs szerkezetet azonosít:

- sokszerű klaszteres dezinformációs támadások, amelyek politikai akciókkal összehangolva jelennek meg, és a teljes társadalmat célkeresztbe állítják;
- morális nyomásgyakorlás, amely szerint „aki nincs Ukrajnával, az Oroszországgal van”, és amely a békepárti álláspontot erkölcsileg megbélyegzi;
- háborús pszichózis gerjesztése, amely a társadalmi félelmek kihasználásával relativizálja a békekeresés lehetőségét, és katonai beavatkozásra kényszerítené Magyarországot;
- a nemzetállami szuverenitás elleni föderalista kényszerítő nyomásgyakorlás, amely szerint az európai egyesült államok létrehozása az egyetlen válasz az orosz fenyegetésre.

A négy alpnarratívához a következő üzenetek társulnak:

- Aki nem támogatja Ukrajnát, az az agresszor oldalán áll.
- Ha Ukrajna veszít, Oroszország megtámadja Magyarországot is.
- Csak Brüsszel dönthet gyorsan, a magyar vétó háborús kockázatot jelent.
- Ha Magyarország külön utas marad, politikai elszigeteltség és forrásmegvonás vár rá.

A Szuverenitásvédelmi Hivatal elemzése kitér továbbá arra a nemzetközi propaganda-infrastruktúrára is, amely brüsszeli finanszírozásban tematikus médiaprogramokkal, újságíró-utaztatással, szerkesztőségi beágyazottsággal a médián és politikai nyomásgyakorló szervezeteken keresztül építi be a háborúpárti narratívákat a magyar nyilvánosságba.

A Szuverenitásvédelmi Hivatal felhívja a figyelmet arra, hogy az ilyen típusú háborús dezinformációs kampányok súlyos szuverenitási kockázatot jelentenek. A védekezés nemcsak kommunikációs feladat, hanem minden állami szerv alkotmányos kötelessége is. A közélet pluralitásának megőrzése, a demokratikus véleménynyilvánítás védelme és a szuverén állami döntéshozatal biztosítása ugyanis a magyar demokrácia és államiság megőrzésének alapfeltétele.

2. KOORDINÁLT NYOMÁSGYAKORLÁS ÉS SOKKSZERŰ DEZINFORMÁCIÓS KAMPÁNYOK

A Brüsszel és hazai szövetségesei által koordinált háborús dezinformációs kampányok egyik legjellemzőbb eszköze a sokkszerű klaszteres támadás, amely megtervezett forgatókönyv szerint zajlik. A magyar nyilvánosságban ezek a kampányok a legváratlanabb pillanatokban jelennek meg, összehangolva, politikai akcióval, sajtóhadjáráttal és nemzetközi nyilatkozatokkal kísérvé. Az ilyen típusú információs műveletek célja, hogy megbontsák a társadalmi bizalmat, és a közvélemény szemében diszkreditálják a kormányzati álláspontot.

A legutóbbi kampány során az Ukrán Biztonsági Szolgálat Telegramon megjelent közleményére építve alakították ki azt a narratívát, amely szerint magyar katonai kémhálózat működött Kárpátalján, és a magyar hírszerzés az orosz hadsereg céljait szolgálja. A hazai és a nemzetközi sajtó percekben belül átvette a vádat, és olyan állításokat közölt, amelyek szerint Magyarország háborús beavatkozásra készül. Néhány órával az ukrán fél bejelentése után megjelentek azok az értelmezések, amelyek háborús agresszorként állították be Magyarországot.

A kampány időzítése világosan mutatja a művelet koordináltságát: egy nappal korábban a Tisza Párt vezetője nyilvánosságra hozott egy hangfelvételt, amely a háborús készülődés látszatát keltette. Ez az akció készítette elő az ukrán dezinformációs kampány fogadtatását, és biztosította belpolitikai hatását. A Szuverenitásvédelmi Hivatal elemzése alapján a dezinformáció gyorsasága, a kapcsolódó politikai megszólalások, valamint a sajtófelületeken való szinkronizált megjelenés egyértelmű bizonyítéka annak, hogy megtervezett kommunikációs támadásról van szó.

A kialakított narratíva célja, hogy rombolja Magyarország biztonságpolitikai hitelességét, és szűkítse külpolitikai mozgásterét. Emellett arra is alkalmas a kampány, hogy belpolitikai szinten gyengítse a kormány pozícióját, és ellehetetlenítse a különvéleményen alapuló, békepárti politikai állásfoglalásokat. Az ilyen típusú sokkszerű dezinformáció nem tesz különbséget választó és kormányzat között: a támadás célkeresztjébe kerülő politikai álláspont kiterjed a teljes társadalomra, megkérdőjelezve demokratikus képességét és politikai érettségét.

3. A MORÁLIS NYOMÁSGYAKORLÁS ÉS A KÜLFÖLDI PROPAGANDA TÉRNYERÉSE

A háborús dezinformációs kampány egyik központi eleme, hogy a magyar külpolitikai álláspontot erkölcsi alapon próbálják hitelteleníteni. A békepárti politika a nyilvánosságban úgy jelenik meg, mint amely összeférhetetlen a demokratikus értékekkel, a háborús szenvedések iránti empátiával és az európai szolidaritással. A narratíva célja, hogy a kormány álláspontjának politikai érvrendszerét kiszorítsa a nyilvános térből, és a helyére egy morálisan kötelező, vitán felül álló igazodási pontot állítson: Ukrajna feltétlen támogatását.

A kommunikációs stratégia egyik gyakori eszköze, hogy a magyar kormány deeszkalációs törekvéseit azonnal orosz propagandaként azonosítja. A „Vlagyimir Putyin bábjaként” működő kormány képzete, a Moszkvából diktált politikai akarat súlykolása, valamint a fegyvernyugvás és tárgyalásos rendezés lehetőségének elutasítása mind azt a célt szolgálja, hogy a magyar álláspontot erkölcstelennek, sőt veszélyesnek tüntesse fel.

A morális nyomásgyakorlás egyik kiemelt példája az ukrán elnök és a Válasz Online között lezajlott, brüsszeli háttérrel megszervezett interjú, amely a magyar sajtóban mint „sajtótörténeti jelentőségű” esemény jelent meg. Ez a kommunikációs akció valójában jól illeszkedik abba a nemzetközi kampányba, amelynek célja az ukrán narratíva közvetlen beépítése az európai médiatérbe. Az interjú nem tájékoztatási célt szolgált, hanem az ukrán háborús propaganda magyarországi terítését, amit a szembesítő kérdések teljes hiánya is jól mutat.

Az említett médiahálózatok – köztük az N-ost és a The Europe–Ukraine Desk – évekre előre kidolgozott, brüsszeli finanszírozású programokon keresztül érik el, hogy a megfelelő politikai irányvonalat képviselő újságírók és sajtótermékek szerephez jussanak a dezinformációs műveletekben. Szerkesztőségi beágyazottság, riporterek utaztatása, tematikus tréningek és közös cikkgyártási projektek biztosítják a külföldi propaganda szempontjai szerint működő tartalomgyártást.

A kampány során a magyar közvélemény erkölcsi érzékenységére hatva próbálják elérni, hogy a politikai különvélemény kiszoruljon a demokratikus vita köréből. A háborúval szembeni fenntartás, a katonai beavatkozás elutasítása, a tűzszünet szükségességének hangoztatása mind morális megbélyegzés tárgya lesz. A propaganda célja, hogy a társadalmi empátia és biztonságvágy ellenében olyan hamis erkölcsi kényszert építsen ki, amely legitimé teszi a politikai zsarolást, és morálisan diszkvalifikálja a kormány békepárti álláspontját.

4. A HÁBORÚS PSZICHÓZIS FELÉPÍTÉSE

A háborús dezinformációs kampány másik meghatározó narratívája az eskaláció elkerülhetetlenségét sugallja. A közvéleményt célzó kommunikációs elemek arra épülnek, hogy Oroszország katonai fenyegetése nemcsak Ukrajnára, hanem az egész kontinensre kiterjed. Ennek megfelelően minden olyan ország, amely nem nyújt azonnali, nagymértékű pénzügyi, haditechnikai és – szükség esetén – katonai segítséget Ukrajnának, az a saját biztonságát is kockáztatja. A narratíva célja, hogy a társadalom félelmeit kihasználva erősítse a háborús pszichózist, és ennek révén befolyásolja a politikai döntéshozatalt.

A nyilvánosságban megjelenő állítások szerint Oroszország célja a szovjet érdekszféra helyreállítása, ehhez pedig katonai úton próbálja megszerezni Közép-Európa területeit is. A magyar társadalomnak azt az üzenetet közvetítik, hogy Magyarország csak akkor kerülheti el az orosz megszállást, ha részt vállal az Ukrajna melletti katonai fellépésben.

A kommunikációs kampányban kiemelt szerepet kapnak azok az állítások, amelyek szerint az Egyesült Államok a jövőben nem lesz képes megvédeni Európát, mivel Donald Trump szét akarja verni a NATO-t, és elsősorban Amerika érdekeit helyezi előtérbe. A NATO meggyengülésére hivatkozva jelenik meg a követelés, hogy Európának önállóan kell katonailag fellépnie, és minden eszközzel támogatnia kell Ukrajnát. A háborús pszichózis eszköztárába tartoznak azok a kommunikációs elemek is, amelyek szerint a magyar kormány valójában Oroszország érdekeit szolgálja azáltal, hogy akadályozza az uniós fegyverszállítást, és ellenáll az európai hadiipari együttműködésnek.

A dezinformációs narratíva célja, hogy egzisztenciális félelmet gerjesszen a magyar társadalomban. A háborús veszély felnagyítása, a katonai beavatkozás elkerülhetetlenségének sugalmazása, valamint a NATO-védelmi garancia kétségbe vonása mind azt szolgálja, hogy a kormány külpolitikai mozgástere szűküljön. A kommunikációs nyomásgyakorlásban a félelem és a fenyegetettség válik a döntéshozatal kulcsmechanizmusává, kiszorítva a mérlegelést, a realpolitika és a nemzeti érdekérvényesítés szempontjait.

5. EURÓPAI KÖZPONTOSÍTÁS MINT KÉNYSZERÍTŐ NARRATÍVA

A háborús dezinformáció egyik hangsúlyos célja az európai uniós politikai döntéshozatal átalakítása, a tagállami vétójog felszámolása és a nemzetállami szuverenitás csökkentése. A dezinformációs narratíva központi eleme, hogy a háborúval szembeni hatékony fellépéshez egységes, központosított Európára van szükség. A kommunikációs üzenet szerint külön gyengék, egységesen erősek vagyunk, azaz csak akkor van esély az orosz fenyegetés visszaszorítására, ha minden tagállam alárendeli magát a brüsszeli akaratnak.

A narratíva szerint az Európai Unió működési formája alkalmatlan a háborús kihívások kezelésére, mert a tagállami vétók és különvélemények akadályozzák a gyors és hatékony döntéshozatalt. A magyar kormány külön utas politikáját úgy mutatják be, mint amely nemcsak hátráltatja az orosz agresszióval szembeni fellépést, hanem egyenesen veszélyezteti az egész európai közösséget. Az európai egyesült államok vízióját egyre erőteljesebben mint szükség-szerű és elkerülhetetlen jövőképet állítják be, amelynek akadályozása morálisan is elítélendő.

A dezinformációs kampányban külön figyelmet kap az a gondolat, hogy a magyar kormány szabotálja az európai egységet, mert nem hajlandó részt venni az ukrán támogatásról szóló döntésekben, és ellenáll a brüsszeli politikai törekvéseknek.

A központosítási narratíva célja, hogy széles körben elfogadottá tegye azt a nézetet, amely szerint Európa jövője a közös haderőben, az uniós intézményrendszer kiterjesztésében és a tagállami mozgástér korlátozásában rejlik. Ennek megfelelően azokat az országokat, amelyek nem hajlandók lemondani szuverenitásuk egy részéről, hátráltató, gátló tényezőnek minősítik. A kommunikációs térben ezeket az országokat morálisan fokozatosan elszigetelik, és politikai nyomásgyakorlással próbálják rákényszeríteni őket az alkalmazkodásra.

A magyar kormány által képviselt különvéleményt ebben a narratívában nem tekintik legitim politikai álláspontnak. Úgy mutatják be, mint amely tudatosan gyengíti az uniót, és az agresszor malmára hajtja a vizet. A kampány célja tehát nem csupán az európai döntéshozatal meggyorsítása, hanem a szuverén nemzetállami politika felszámolása egy új, Brüsszel-központú hatalmi architektúra kialakítása érdekében.

6. NÉGY PÁRHUZAMOS DEZINFORMÁCIÓS NARRATÍVA

A Szuverenitásvédelmi Hivatal vizsgálata alapján azonosítható az a négy összefüggő, egymást erősítő dezinformációs üzenet, amely a magyar nyilvánosságban az orosz–ukrán háborúval kapcsolatban megjelent. E narratívák célja, hogy morális nyomásgyakorláson, félelemkeltésen, szuverenitásmegvonáson és politikai zsaroláson keresztül szorítsák vissza Magyarország önálló külpolitikai döntéshozatalát, és a háborús konfliktus értelmezését a társadalmi konszenzus szintjén is átalakítsák.

6.1. Aki nincs Ukrajnával, az Oroszországgal van

Ez a narratíva azt a hamis állítást közvetíti, hogy azok az országok, amelyek nem nyújtanak feltétel nélküli pénzügyi, haditechnikai vagy katonai támogatást Ukrajnának, valójában az orosz agressziót segítik. A magyar kormány békepárti politikáját így a háborús agresszor érdekével azonosítják. A véleménykülönbség eszerint nem tekinthető legitim demokratikus álláspontnak, hanem morálisan megkérdőjelezhető, sőt elítélendő magatartásként jelenik meg. A kormányfőt Putyin bábjának nevezik, a külpolitikai törekvéseket Moszkvából diktált irányvonalnak állítják be, a békekeresést pedig az ukrán ügy elleni cselekvésként minősítik.

6.2. Oroszország egész Európára közvetlen fenyegetést jelent

A dezinformációs kampány második narratívája azt az üzenetet sulykolja, hogy ha Ukrajna nem győz, akkor Oroszország továbbterjeszkedik, és Közép-Európa országait is megtámadja. A kommunikáció célja, hogy háborús pszichózist alakítson ki, és ezzel megváltoztassa a magyar társadalom véleményét. Azt sugallja, hogy Magyarország csak úgy kerülheti el a megszállást, ha haditechnikai, majd később akár katonai eszközökkel is bekapcsolódik a konfliktusba. A félelemkeltés célzott stratégiai eszközként jelenik meg, és a kormány politikai álláspontjának ellehetetlenítését szolgálja.

6.3. Oroszországot csak az európai egyesült államok győzheti le

Ez a narratíva azt állítja, hogy a jelenlegi uniós intézményi struktúra nem elegendő az orosz fenyegetés kezelésére. A nemzetállami döntéshozatal a kampány szerint akadályozza a hatékony fellépést, ezért az Európai Uniónak valódi nagyhatalommá kell válnia, amely képes közös haderőt fenntartani, azonnali politikai döntéseket hozni, kiiktatva a tagállami vétót. A magyar különvéleményt, vétókat, valamint a nemzeti külpolitikai törekvéseket úgy állítják be, mint amelyek gátolják a közös fellépést, és ezért árulásként vagy gyengeségként értelmezendők.

6.4. Magyarország szembemegy szövetségeseivel, és ennek következménye lesz

A negyedik narratíva azt hirdeti, hogy ha Magyarország nem igazodik a háborút támogató szövetségi állásponthoz, akkor politikailag elszigetelődik, súlyos forráselvonásra és szankciókra számíthat, valamint a szövetségi rendszerből való kiszorulás veszélyével kell szembenéznie. A kampány célja azt az érzetet kelteni, hogy hazánk könnyen magára maradhat, ha nem hajlandó alkalmazkodni a brüsszeli elvárásokhoz. A kormányfő külön utas szándékait a szövetségi rendszer destabilizálásaként értelmezik, amely legitimálja a Magyarországgal szembeni nemzetközi fellépést.

A bemutatott négy narratíva nem független egymástól: közös jellemzőjük, hogy leértékelik a politikai döntések társadalmi legitimációját adó véleménynyilvánítást, a nemzeti szuverenitás gyakorlását igyekeznek korlátozni, és olyan helyzetet teremtenek, amelyben a kormány külpolitikai önállósága morálisan, politikailag és gazdaságilag is támadhatóvá válik.

7. HÁLÓZATI TÁMOGATÁS ÉS PROPAGANDA-INFRASTRUKTÚRA

A háborús dezinformációs narratívák terjesztésében egyre nagyobb szerepet kapnak azok a külföldről finanszírozott médiahálózatok és nemzetközi kommunikációs struktúrák, amelyek célja, hogy Ukrajna stratégiai érdekei szerint tematizálják az európai nyilvánosságot. Ezek az infrastruktúrák nem pusztán tartalmat gyártanak, hanem szakmai, pénzügyi, logisztikai háttérrel adnak a háborúpárti narratívák megjelenéséhez és megerősítéséhez a magyar sajtóban is.

A háborús dezinformációs kampány tehát nem spontán, nem elszigetelt, és nem alulról szerveződik. A struktúra, amely lehetővé teszi a dezinformációs tartalmak terjedését, nemzetközi kapcsolati hálóra, brüsszeli forrásokra és célzott médiahátterekre épül. A propagandacélok érvényesítéséért a kommunikációs infrastruktúra tartalmazza a szervezett médiatartalom-előállítás, a „megfelelő” tudósítás módszertani képzését, a témák, a szereplők és a narratívák kijelölését, valamint a célközönségnek megfelelő terítés technikáit.

A Szuverenitásvédelmi Hivatal értékelése szerint ezek a hálózatok egy olyan kommunikációs kényszerpályát hoznak létre, amelyben a nemzeti szempontból releváns kérdések kiszorulnak, és helyükre az ukrán állami érdeket szolgáló, brüsszeli támogatással strukturált tartalmak kerülnek. A dezinformáció így már nemcsak tartalom, hanem intézményesített mechanizmus, amelyet politikai, pénzügyi és diplomáciai eszközökkel működtetnek.